

Buurtprofiel Tera Cora

Een beeld van de zone Tera Cora te Curaçao

Buurtprofiel Tera Cora

Zone 12

Anno 2011

Een beeld van de zone Tera Cora te Curaçao

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**

Voorwoord:

Het project buurtprofielen is een initiatief van het voormalig Sociaal Kennis Centrum. Het project is gestart als kwalitatief deelonderzoek van de buurtmonitor. Al tijdens de informatiebijeenkomsten met de wijkvertegenwoordigers is de behoefte gebleken om in de vorm van wijk- c.q. buurtprofielen een totaalbeeld van wijken vast te leggen. Buurtprofielen hebben als doel inzicht te bieden in het ontstaan van de wijken, de huidige situatie en het in kaart brengen van relevante ontwikkelingen.

Met de realisatie van buurtprofielen wil het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn een bijdrage leveren aan een integrale wijkaanpak voor Curaçao. Door kennis over de wijken te genereren en op een toegankelijke manier te presenteren ontstaat meer kennis over de situatie in de wijken, kan beter ingespeeld worden op de daadwerkelijke behoeftes van de bewoners en kunnen gerichte acties ondernomen worden.

De buurtprofielen hebben als ondertitel meegekregen:

Si mi sa mi pasado i mi presente mi por skohe mi futuro!

Door het verleden te kennen en het heden in kaart te brengen kunnen we onze toekomst gericht bepalen.

Voor u ligt het buurtprofiel van de zone Tera Cora, wij hopen dat een ieder die geïnteresseerd is in deze zone baat zal hebben bij dit document.

Inhoudsopgave:

Voorwoord

Inleiding

- 1. Geografische positionering**
- 2. Historie en cultuur**
- 3. Sociaal-economische en demografische kenmerken**
- 4. Participatie**
- 5. Sociaal Kapitaal**
- 6. Leefbaarheid**
- 7. Veiligheid**
- 8. Gezondheid**
- 9. Sociale kaart**
- 10. Wijkontwikkeling**

Bijlage 1: Profiel van zone Tera Cora

Bijlage 2: Geraadpleegde informanten

Bijlage 3: Literatuurlijst

Inleiding:

In een buurtprofiel worden objectieve en subjectieve data naast elkaar gezet en met elkaar in verbinding gebracht. Er worden bepaalde ontwikkelingen gesignaleerd en de beleving van deze ontwikkelingen worden verwoord aan de hand van de verhalen van de inwoners zelf.

Elk buurtprofiel begint met een geografische positionering. Daarin worden, aan de hand van de op Curaçao algemeen gangbare zone-indeling, de grenzen van de zones duidelijk weergegeven en wordt aangegeven welke wijken onderdeel van de betreffende zone uitmaken. Na de geografische positionering in hoofdstuk 1 volgt in hoofdstuk 2 een historische schets over het ontstaan van de wijken. In hoofdstuk 3 worden de sociaal-economische en demografische kenmerken op een rijtje gezet. Daarin wordt een situatie-schets gegeven hoe de bevolkingsopbouw in de buurt er uit ziet en tevens de situatie ten aanzien van werk en inkomen.

Vervolgens wordt in de hoofdstukken 4 t/m 8 een nadere toelichting gegeven op de aspecten participatie, sociaal kapitaal, leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. In hoofdstuk 9, sociale kaart, wordt weergegeven welke voorzieningen en organisaties er aanwezig zijn in de wijken. Tot slot is in hoofdstuk 10 aandacht voor belangrijke ontwikkelingen in de wijken, waarbij in ieder geval specifieke wensen en behoeftes van de bewoners worden meegenomen en aandacht wordt besteed aan de “helden” uit de buurt.

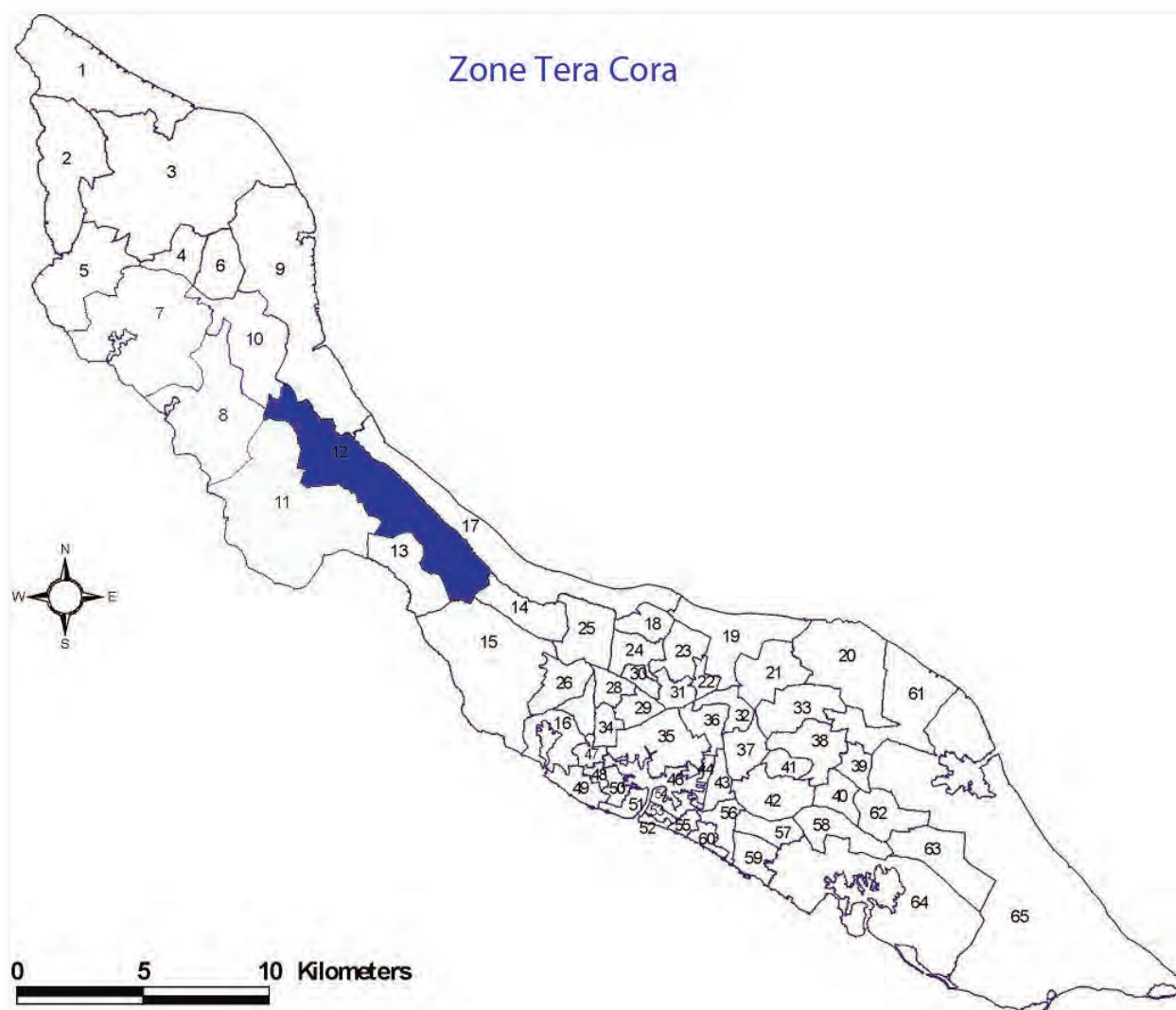
Elk buurtprofiel wordt afgesloten met een 3-tal bijlagen. In deze bijlagen wordt een cijfermatige samenvatting van het profiel van de zone weergegeven, wordt aangegeven welke personen een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van het profiel en wordt een overzicht gegeven van relevante achtergrondliteratuur en aanvullende informatiebronnen.

1. Geografische positionering van de zone Tera Cora

Buurt: Tera Cora

Zonegebied: 12

Code: 3502

De zone Tera Cora, omvat twee grote woonbuurten: Grote Berg en Tera Cora. Beide buurten grenzen aan de hoofdweg, de Weg naar Westpunt. Aan de Kaminda Monica Kapel-Mathewu “Zuster Kapel” is een nieuwe woonbuurt, Villapark Fontein, in aanbouw. Er is plaatselijk lintbebouwing te vinden langs hoofd- en binnenwegen in acht andere gebieden: Krakeel, Martha Koosje, Sosiegu bij Kleine Berg, Bai Klaas, Castelita, Dominguito, Duzu en Shon Manuela. Daarnaast omvat deze zone zeven voormalige plantages, waar tegenwoordig ook bebouwing op is te vinden: Daniel, Fontein, Harmonie, Kleine Berg, Kunuku Abou (tegenwoordig woonbuurt Kashutuïn), Sabana Largu en Siberie.

“Ik woon in Castelita. Castelita ligt bij het kruispunt van de Weg naar Westpunt met de Weg naar Willibrordus, aan de kant van de Weg naar Willibrordus. Een stukje hiervan is een aantal jaren geleden verkaveld en heet nu Kachutuïn. In de jaren '50 bestond Castelita uit ongeveer 10 huizen. De bekendste inwoner van Castelita is Katan di Beto.

Het gebied aan de andere kant van de weg naar Banda Bou heet Daniel. Daniel was een plantage. De grote weg deelt Daniel feitelijk op in tweeën, een noordelijk en een zuidelijk deel. Na Landhuis Daniel werd het eerste huis in Daniel gebouwd door Antonio Palmba. Van oudsher houden veel mensen in Daniel geiten, o.a. Jantji en Chicita Statie, net als hun moeder. Een stukje verderop, meteen na Daniel, ligt de buurt Duzu. Net als in Daniel hadden veel mensen in Duzu geiten. Een er van is Maria van Uytrecht, ook wel Shi Mai genoemd. Als een geit door een hond werd gebeten of zelfs gedood, kreeg de eigenaar van de hond te maken met Andriko de Jong, die in de jaren 70 veldwachter was in Dokterstuin. Hij nam korte metten en schoot de betreffende hond meteen dood.”

Wilma Linburg-Josepha, sleutelinformant

De hoofdwegen in deze zone betreffen de Weg naar Westpunt, Kaminda San Willibrordus (op de naambord staat: “San Willibrordus ta Obispo ku a fayese 7 november año 739 na Europa; e ta patrono kontra epilipsia, djimpi”),

Kaminda San Sebastian (op het naambord staat: “Martir a fayese 20 yanuari año 288 na Europa; patrono di entre otro hardinero, sòldatnan”),

Kaminda Mònica Kapel-Matheeuw “Zuster Kapel” en Kaminda Dokterstuin.

In Grote Berg zijn de volgende straten: Kaya Arembos, Kaya Balinja, Kaya Banganja, Kaya Baul, Kaya Butuela, Kaya Changa, Kaya Dakue, Kaya Garafi, Kaya Grote Berg, Kaya Kokchi, Kaya Makutu, Kaya Tronchi en Weg naar Westpunt.

En in Tera Cora zijn de straten: Kaya Alabaster, Kaya Andesit, Kaya Basalt, Kaya Bloustenchi, Kaya Boksit, Kaya Caliza, Kaya Diabaas, Kaya Diorit, Kaya Dolomit, Kaya Felisita, Kaya Gabarro, Kaya Granit, Kaya Greis, Kaya Kalki, Kaya Karbonstein, Kaya Klei, Kaya Kra Stenchi, Kaya Melafier, Kaya Monzonit, Kaya Obsidiaan, Kaya Pegmatit, Kaya Pieda Natural, Kaya Pied'i Bos, Kaya Pied'i Kandela, Kaya Pied'i Sababa, Kaya Piedra Machu, Kaya Pomez, Kaya Porfido, Kaya Tera Cora, Kaya Trachiet, Kaya Wama en Weg naar Westpunt.

“Ik ken Tera Cora heel erg goed. In 1938 ben ik er geboren en woon er al mijn hele leven. Tera Cora bestaat uit verschillende buurten: Siberie, Tera Cora, Baai Klaas, Duzu, Daniel, Castelita, Seru Chikitu oftewel “Kleine Berg”, Seru Grandi (oftewel Grote Berg) en Krakeel.”

Cesario “Chai” Poulina, sleutelinformant

---

2. Historie en cultuur

Naamgeving

Letterlijk vertaald betekent Tera Cora: rode aarde. In de directe omgeving van Tera Cora, aan de noordkant op de Hatovlakte en de vlakte van San Pedro, is roodgekleurde aarde in overvloed aanwezig.

Slavenmuren, plantages, verkavelingsplannen en volkswoningen

Tera Cora is een zone vol contrasten. Een groot gedeelte van de zone bestaat nog niet zo lang en is het resultaat van een combinatie van recente verkavelingsplannen en de ontwikkeling van volkswoningen. Tot de jaren '50-'60 beperkte de woningbouw zich tot de strook langs de kant van de doorgaande weg naar Banda'Bou. Landinwaards was enkel mondi of kunuku. Er waren veel plantages in Tera Cora, sommigen bestaan in aangepaste vorm nog steeds. Op Siberie was er één, nog steeds woont er een Portugees die de plantagegewoonte voortzet, groente verbouwt en geiten houdt. Verderop bij Krakeel is ook nog een geiten- en schapenfokkerij.

“Voordat Fundashon Kas Popular begon met het bouwen van huizen in Tera Cora, waren er alleen maar huizen aan de hoofdweg, de huidige Weg naar Westpunt. Toendertijd werden de huizen allemaal van stenen of aarde gemaakt. De huisnummers van Tera Cora beginnen “parti pariba”, nummer 1 is te vinden bij Daniel. Toen er nog geen FKP huizen waren in de jaren 50, had je de laatste huizen met huisnummer 101 en 102, net naast California Supermarket. Vroeger heette die supermarkt La Ronda.”

Wilson “Sonny” Daantje, sleutelinformant

Maar ook de geschiedenis van de slavernij is nog steeds zichtbaar in Tera Cora. Van de slavenmuur die via Krakeel in de richting van de stad loopt, zijn in Tera Cora nog overblijfselen terug te vinden. Niet veel, het meeste is verloren gegaan omdat mensen de muren hebben platgegooid, of de stenen hebben gebruikt om er hun eigen huis van te bouwen.

“De plantage op Siberie was van Shon Ita van der Meulen. Die had een Portugees, Paulo, in dienst die het hofje runde. Op Siberie was nog een hofje, daarvan was Francisco “Chu” Manzana de eigenaar.”

Cesario “Chai” Poulina, sleutelinformant

“Achter het huis van Shon Manuela staat nog een stuk van de muur die vroeger gebouwd is door de slaven. Shon Manuela is de eigenaar van een plantage op Tera Cora. Ze plantten fruit, maishi, pompoen, etc.. Mijn overgrootvader heeft een stuk terrein van Shon Manuela gekocht, om er zijn huis op te bouwen”

Wilson “Sonny” Daantje, sleutelinformant

Restant slavenmuur bij Landhuis Siberie

Landhuizen

Het plantagerijke verleden van de omgeving van Tera Cora is duidelijk terug te zien in het relatief grote aantal landhuizen dat zich in dit gebied bevindt: Landhuis Grote Berg, Landhuis Daniel, Landhuis Siberie en Landhuis Hermanus.¹

Landhuis Grote Berg stamt waarschijnlijk uit het eind van de 19e eeuw en maakte onderdeel uit van een plantage met een grote veestapel. Het lukte moeilijk de plantage rendabel te maken. Tot tweemaal toe was er sprake van een veiling, in 1834 voor de eerste keer en nogmaals in 1886. Het landhuis heet niet Grote Berg omdat het op een hoge heuvel ligt, maar heeft deze naam gekregen omdat het landhuis zelf een hoog tweeverdiepingen gebouw is. Het landhuis is goed onderhouden en wordt tegenwoordig particulier bewoond.

Hetzelfde geldt voor Landhuis Daniel. Tot halverwege de jaren '70 verkeerde het in uiterst vervallen staat, tot het werd opgekocht door een particulier die het helemaal in oorspronkelijke staat liet restaureren. Momenteel heeft het de functie van hotel / restaurant. Landhuis Daniel is een van de oudste landhuizen van het eiland. Het zou in 1650 gesticht zijn door een schipbreukeling die daar op de feestdag van Sint Daniël aan land spoelde. Een ander verhaal dat de ronde doet is dat het landhuis zijn naam heeft gekregen door de stichter, Daniël Ellis. Net als landhuis Grote Berg heeft Daniel meerdere keren te maken gehad met een veiling. De landbouw en veeteelt op deze plantage brachten nooit zoveel op.

De vader van Nelson Fara "Joe Black", was bekend onder de naam Napoli. Napoli zelf had een blokkenfabriek op Tera Cora. Heel Banda'Bou kwam bij Napoli blokken kopen. De blokkenfabriek Brievengat bestond toen nog niet. De broer van Napoli, Salvador Metri, had een winkel in landhuis Daniel."

Cesario "Chai" Poulina, sleutelinformant

¹Huijgers, Dolf en Lucky Ezechiëls (1992), Landhuizen van Curaçao en Bonaire, Amsterdam

---

De derde plantage met een landhuis is Siberie. Plantage Siberie is vernoemd naar de Venezolaanse immigrant Silberio Cafiero, die samen met Jan Kock de plantage kocht in 1784. De plantage zelf bestond al veel langer, bekend is dat aan het eind van de 17e eeuw er al mais, katoen en indigo werd verbouwd. Naast akkerbouw was er ook sprake van veeteelt. In tegenstelling tot Grote Berg en Daniel lukte het op Siberie wel voldoende te produceren. Dat had mede te maken met het feit dat door de planter Statius Muller eind vorige eeuw enkele nieuwe landbouwtechnieken werden geïntroduceerd, waaronder het werken met mest. Statius Muller was, samen met Van der Dijs (op plantage Savonet) en Sprock (plantage Brievingat en Cas Cora) de enige die meeding met de modernisering binnen de landbouw en veeteelt op Curaçao. Aan een gevelsteen te zien, die het jaartal 1753 vermeldt, dateert Landhuis Siberie waarschijnlijk uit het midden van de 18e eeuw. Ook Landhuis Siberie is tegenwoordig particulier bezit en heeft een woonfunctie.

“Vroeger had Jacho een “fornu di klinko”. Deze oven stookte hij op het hout van Manzalinabomen. Er werd klei in gebakken, die gewonnen werd uit een gat in de grond.”

Otilia Damon, sleutelinformant

Landhuis Siberie

Plantage Hermanus wordt ook wel Oud Sint Marie genoemd. Tot in het begin van de 20e eeuw fungeerde het als zoutwinning. In 1910 werden er nog 14.000 vaten geproduceerd. Het landhuis op de plantage ging in 1795 in vlammen op bij een slavenopstand. Enkele jaren later werd het weer opgebouwd. Halverwege de 20e eeuw werd het landhuis beheerd door “Chu”. Chu had koeien en geiten, hun melk ging hij verkopen in de stad, in Punda.

Kapiya di Oochi

Een klein stukje voor het kruispunt naar Willibrordus staat aan de linkerkant een klein kapelletje langs de kant van de weg: de tweelingkapel. Deze kapel is in 1951 gebouwd door dr. Christiaan Engels en zijn vrouw Lucila Engels –Boskaljon. Ze waren actief betrokken in de kunstwereld en gebruikten de kapel o.a. om heiligen te schilderen. Op een willekeurige dag vertelde mevrouw Engels in de kapel haar man dat ze dacht zwanger te zijn, na een kinderloos huwelijk van meer dan 12 jaar. Het bleek een tweeling te zijn en in de volksmond is het idee gaan leven dat het echtpaar de kapel heeft laten bouwen om hun dankbaarheid te tonen voor de onverwachte zwangerschap. Zo werd de kapel symbool voor vruchtbaarheid, vele mensen die met vruchtbaarheidsproblemen kampten wisten de kapel te vinden om er te bidden en hun hoop uit te spreken. De kapel wordt beheerd door een buurtbewoner, mevrouw Wilma Linburg-Josepha. Elke dag opent ze de kapel tussen 9.00 en 18.00 uur. De wens van de familie Engels om in de kapel begraven te worden is nooit gehonoreerd.

Leven in de jaren ‘50 – ‘60

Halverwege de vorige eeuw had Tera Cora geen eigen parochie. De mensen die in Tera Cora woonden gingen naar de kerk in San Willibrordus. Mede hierdoor bestaat er nog steeds veel eenheid tussen de inwoners van Tera Cora en Willibrordus. Openbaar vervoer was er nog niet, voor transport werd gezorgd door Rolando “Ro” Wawoe. Wawoe had een houten vrachtwagen waarmee hij de mensen, die naar de kerk wilden in Willibrordus, vervoerde. De route die werd gebruikt liep binnendoor, door de heuvels via Bai Klaas, richting Jan Kok. Bai Klaas ligt achter California Supermarket en strekt zich uit richting het zuiden. Het is een erg vruchtbaar gebied, met een dam en een groot hofje met veel fruitbomen. Oorspronkelijk woonden er maar twee families in Bai Klaas: de familie Koenraad en de familie Manuel. Van huisuit waren de inwoners van Tera Cora sterk zelf voorzienend. Behalve de hofjes, kunuku’s en plantages, werd er naast het houden van geiten, door zo ongeveer iedereen gevist.

“Mijn persoonlijke leven is op een mooie manier symbolisch voor de eenheid tussen de mensen van Tera Cora en Willibrordus. Mijn vader, Felix Daantje, is van Tera Cora en mijn moeder, mama Koenraad, komt van Willibrordus.”

Wilson “Sonny” Daantje, sleutelinformant

“Iedereen in Tera Cora ging vissen aan de noordkant. Augusto Daantje was een van de bekende vissers uit de buurt, samen met de vader van Henry Fabias, Kubitu Fabias, en Napoli Farah, de vader van Nelson Farah. Er werd vooral gevist op “rabu gai”, “pishi porko” en “guto”, maar ook haaien waren een geliefde vissoort.”

Wilson “Sonny” Daantje, sleutelinformant

Opening regenbak bij Landhuis Siberie

Volkswoningen FKP

De grote verandering in de zone Tera Cora kwam met de realisatie van een groot aantal volkswoningen. In minder dan 20 jaar tijd, tussen 1980 en 1998 zijn er bijna 700 woningen gebouwd. Dat betekende een forse uitbreiding van de buurt, het aantal mensen dat nieuw in de buurt kwam wonen was veel groter dan het bestaande bevolkingsaantal. Niet alleen de invasie van nieuwe bewoners, maar ook het feit dat ze afkomstig waren van heel Curaçao, had een grote invloed op de binding van de bewoners met de wijk en de sociale cohesie tussen de bewoners. De oorspronkelijke bewoners van Tera Cora hebben zich altijd sterk verzet tegen de komst van zoveel volkswoningen, maar kregen geen gehoor.

Tera Cora was een van de eerste volkshuisvestingsprojecten van de nieuwe stichting Fundashon Kas Popular (FKP)². FKP werd in 1979 opgericht met als doel meer woningen te realiseren voor de lagere inkomensklassen, een objectief systeem van woningtoewijzing op te zetten en het op een verantwoorde manier exploiteren van deze volkswoningen. Vóór de oprichting van FKP was de overheid zelf verantwoordelijk voor de sociale woningbouw.

Tussen 1970 en 1980 werden jaarlijks door de overheid zo'n 250 woningen gebouwd. FKP was productiever, tussen 1979 en 1989 slaagde FKP erin gemiddeld ongeveer 350 nieuwbouwwoningen per jaar te realiseren, oftewel ongeveer 60% van de totale woningproductie op Curaçao in die periode. Het bijzondere aan de aanpak van FKP is de diversiteit van het programma, er werd niet alleen aan huurwoningen gewerkt, maar ook koopwoningen, zelfbouwwoningen en woningverbeteringen maken onderdeel van het programma uit.

Grote Berg

Grote Berg, het grote terrein rondom landhuis Grote Berg aan de noordkust, was altijd gewoon mondi. Er woonde niemand. Tot het terrein werd opgekocht door zakenman Eduardo Halabi, die het verkavelde en geïnteresseerden er zelf vrije sector woningen liet bouwen. Onlangs is gestart met de volgende fase van deze nieuwbouwwijk. Ook het terrein aan de zuidkant van de Weg naar Banda'Bou is helemaal schoon en bouwrijp gemaakt. Hier zullen de komende jaren nog 200 woningen verrijzen.

Een vertrouwd beeld in Tera Cora

²Inspectie Ontwikkelingssamenwerking te Velde (1990), Volkshuisvesting Curaçao; een evaluatie van het huisvestingsprogramma van de Fundashon Kas Popular (FKP), 1979 - 1989

3. Sociaal-economische en demografische kenmerken

Qua oppervlakte is Tera Cora één van de grotere buurten van Banda' Bou. De totale oppervlakte van Tera Cora bedraagt 19,25 vierkante kilometer. Vergeleken met andere buurten in deze regio is Tera Cora redelijk dichtbevolkt, per vierkante kilometer wonen er 183 mensen. Ter vergelijking, de gemiddelde bevolkingsdichtheid op Curaçao bedraagt in 2001 302 mensen per vierkante kilometer, in de regio Banda'Bou wonen ruim 96 mensen per vierkante kilometer. Banda'Bou is dus duidelijk minder dicht bevolkt.

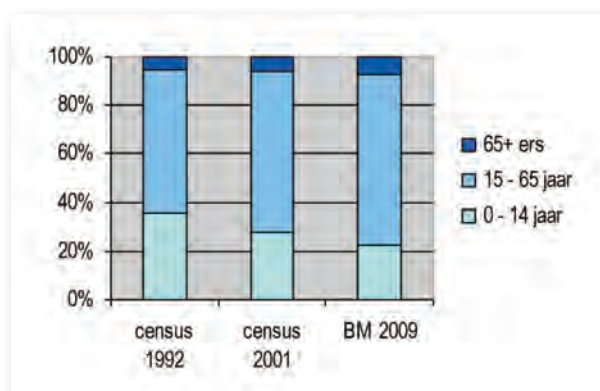
Aantal inwoners

Tijdens de Census 2001 woonden er in Tera Cora 3.515 personen, in 1992 was het bevolkingsaantal met 3945 inwoners behoorlijk hoger. Tussen 1992 en 2001 is er dus sprake van een bevolkingsafname van 10,8%, wat iets hoger is dan het eilandelijk gemiddelde wat in die periode 9,3% was.

Bewonerssamenstelling

De ontwikkeling dat het aantal personen jonger dan 15 jaar afneemt (ontgroening) en het aantal personen boven de 65 toeneemt (vergrijzing) speelt net als elders in de wereld ook op Curaçao een rol. Ook in de buurt Tera Cora is deze ontwikkeling te zien.

Tabel 1: ontwikkeling relatieve leeftijdsverdeling in Tera Cora in 1992, 2001 en 2009

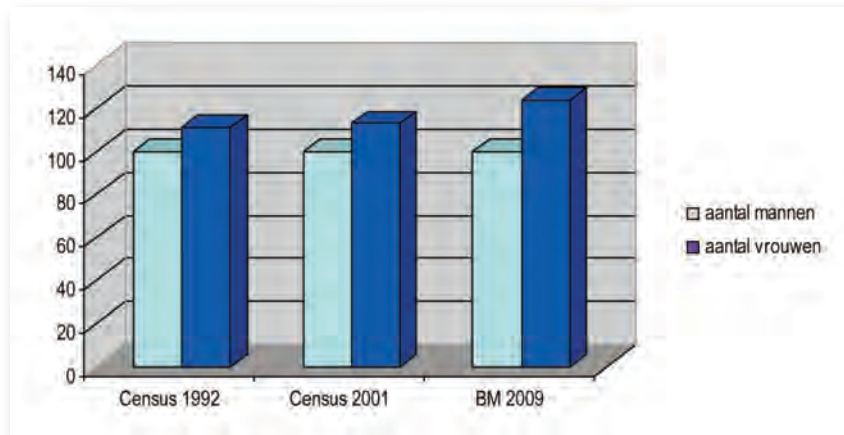
Opvallend is dat in Tera Cora het aandeel ouderen relatief klein is. Er is sprake van een toename, maar nog steeds is het aantal 65+ niet groot. Het aantal 0-14 jarigen vertoont een duidelijke dalende lijn en bevestigt dus de aanname dat er sprake is van ontgroening.

Een ander opvallend demografisch verschijnsel op Curaçao is een scheve verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen op het eiland. Er zijn meer vrouwen dan mannen op het eiland, de aantallen mannen en vrouwen zijn niet helemaal evenwichtig verdeeld. Ook in Tera Cora is sprake van een iets grotere scheefgroei tussen het aantal mannen en vrouwen dan eilandelijk het geval is. In 1992 was 52,6% van de bevolking vrouw, in 2001

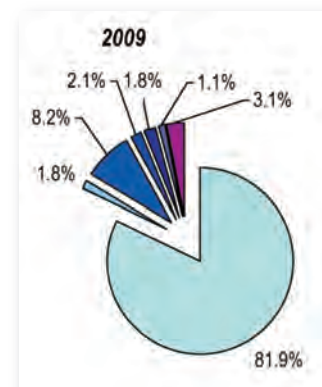
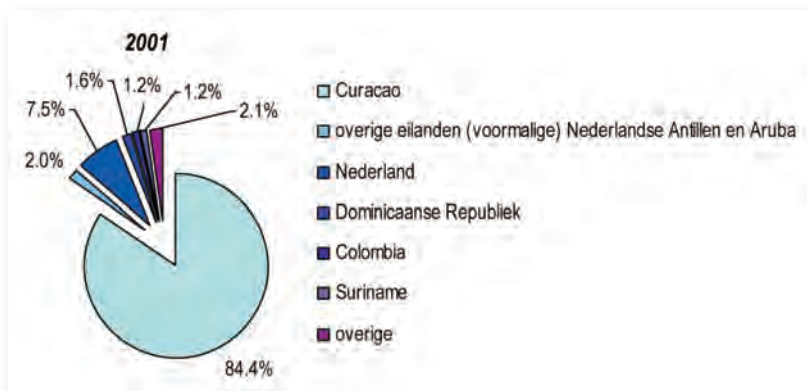
was dat 53,1%. Tijdens de Buurtmonitor van 2009 (BM 2009) blijkt de scheefgroei gestegen, in dat onderzoek was voor Tera Cora sprake van een verdeling tussen mannen en vrouwen van 55,4%.

Tabel 2: Sexratio (= aantal vrouwen per 100 mannen) in Tera Cora

In Tera Cora is het aantal allochtone inwoners vergelijkbaar met het Curaçaose gemiddelde, namelijk ongeveer 15%. In de Buurtmonitor van 2009 is, vergeleken met de Census 2001, sprake van een toename van het aantal inwoners van Tera Cora dat niet op Curaçao is geboren. De meeste niet op Curaçao geboren inwoners van Tera Cora zijn afkomstig uit de Dominicaanse Republiek, respectievelijk 7,5% in 2001 en 8,2% in 2009.

Tabel 3: Bevolkingssamenstelling naar geboorteland in Tera Cora in 2001 en 2009

Gezinsstructuren

Uit de Census 2001 blijkt dat in Tera Cora minder vaak dan elders sprake is van een vrouwelijk gezinshoofd. Gemiddeld genomen staat op Curaçao bij 34,7% (in 1992) tot 39,6% (in 2001) van de gezinnen een vrouw aan het hoofd van het huishouden. In Tera Cora is door de jaren heen ook een stijging te zien van het aantal vrouwelijke gezinshoofden, maar ligt het percentage dus lager, respectievelijk 27,6% (in 1992) en 32,5% (in 2001). Opvallend is dat het aantal meergezinshuishoudens in Tera Cora veel lager is dan in andere buurten op Banda'Bou het geval is. Waarschijnlijk is dit verschil te verklaren door het feit dat Tera Cora een relatief jonge buurt is met veel kleine sociale woningbouw, waardoor er fysiek gezien nauwelijks ruimte is om met meer gezinnen in één huis te wonen. Eveneens heeft de traditie dat huizen uitgebreid / bijgebouwd worden op het terrein van de familie geen vorm gekregen. In Tera Cora is in 2001 bij 7,7% van alle huishoudens sprake van een door meerdere gezinnen samengestelde familie, terwijl in heel Banda'Bou sprake is van een gemiddelde van 13,8%, oftewel bijna tweemaal zo hoog. Eenpersoonshuishoudens komen in Tera Cora niet zo veel voor, respectievelijk 10,1% in 1992 en 13,9% in 2001, tegenover respectievelijk 15,7% en 20,7% als gemiddelde op heel Curaçao.

Tienermoeder

Jong moeder worden heeft grote consequenties voor het sociaal-economische toekomstperspectief van deze vrouwen, zo blijkt uit een recent door de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg uitgebracht onderzoek³. Bijna alle jonge tienermoeders stoppen voortijdig met school. Zwanger of met één of meer kleine kinderen is het ontplooiën van een stabiele toekomst met persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheden en een onderwijs / arbeidscarrière niet gemakkelijk. Bovendien ontstaat vaak een moeilijk te doorbreken vicieuze cirkel, een meisje van wie de moeder tienermoeder is heeft ongeveer achtmaal zoveel kans als elk willekeurig ander meisje om zelf ook tienermoeder te worden. In Tera Cora is het aantal tienermoeders relatief laag, lager dan het eilandelijke gemiddelde. In 2001 is in Tera Cora een percentage gemeten van 4,1%, het Curaçaose gemiddelde is in dat jaar 7,3%. In de Buurtmonitor van 2009 lijkt het percentage gestegen, onder de populatie die aan het Buurtmonitoronderzoek heeft meegedaan is 7,7% voor haar 21e moeder geworden.

Sociaal-economische situatie

In Tera Cora is het gemiddelde huishoudinkomen harder gestegen dan gemiddeld op Curaçao het geval is. In 1992 is in Tera Cora nog sprake van een lager huishoudinkomen (Naf. 3.385) dan het eilandelijk gemiddelde (Naf. 3.451). In 2001 is het huishoudinkomen (Naf. 3.878) het eilandelijk gemiddelde ontstegen (Naf. 3.701). Toch is er wel sprake van een wezenlijke armoedeproblematiek. Bijna 1 op de 4 huishoudens (22,8%) moest in 2001 rondkomen van een inkomen van minder dan Naf. 1.500. Sinds er door CBS in samenwerking met de VN in 2008 een absolute en sociale armoedegrens is vastgesteld kunnen er gemakkelijker concrete uitspraken over de armoedesituatie worden gedaan. In 2008 is de armoedegrens vastgesteld op Naf. 2.195 voor een gezin met 2 kinderen. Het toepassen van deze armoedegrens op de situatie in 2001 laat een ernstige situatie zien, bijna 1/3 (31,5%)

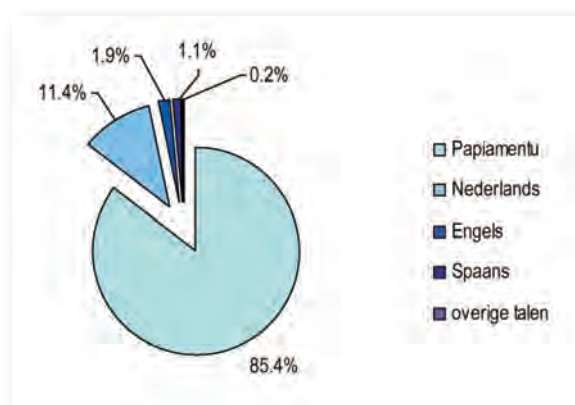
³Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (2010), Jong & Moeder; een inventariserend onderzoek naar de situatie van tienermoeders op de Nederlandse Antillen

van de huishoudens leeft volgens deze definitie onder de armoedegrens.

Thuis taal

Papiamentu is veruit de meest gesproken taal onder de inwoners van Tera Cora, in 85,4% van alle huishoudens in Tera Cora is het Papiaments de hoofdtal in de thuissituatie. Daarnaast wordt in ongeveer 1 op de 9 gezinnen (11,4%) vooral Nederlands gesproken.

Tabel 4: Overzicht meestgesproken thuistaal in Tera Cora in 2001

Kinderopvang

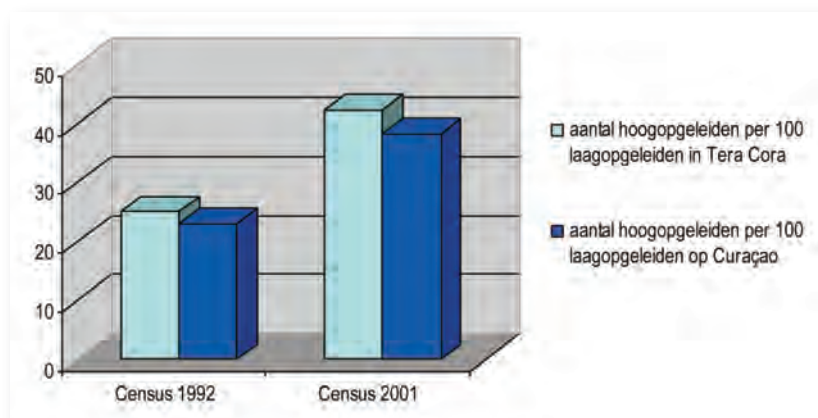
4. Participatie

Maatschappelijke participatie is één van de thema's die gebruikt wordt om de kwaliteit van leven in de wijken te meten. Hierbij gaat het om deelname aan onderwijs, arbeidsmarkt, sport, andere vormen van vrijetijdsbesteding en kerkdiensten.

Onderwijs

Vergeleken met andere buurten in Banda'Bou zijn de inwoners van Tera Cora relatief hoog opgeleid. Het percentage hoog opgeleiden (mensen met minimaal een afgeronde HAVO of MBO opleiding) is het hoogst van alle buurten in Banda'Bou en ook hoger dan het eilandelijk gemiddelde. Het aantal hoger opgeleiden is in Tera Cora ook harder gestegen dan elders op het eiland.

Tabel 5: ontwikkeling opleidingsniveau inwoners Tera Cora in 1992, 2001

In 1992 woonden in Tera Cora tegenover 100 laag opgeleide inwoners 25,1 inwoners met een hoge opleidingsachtergrond. Oftewel, ongeveer 1 op de 5 inwoners (20,1%) was hoog opgeleid. In 2001 is het percentage hoger opgeleiden met bijna 10% gestegen tot 29,8%. Ten opzichte van 100 lager opgeleiden woonden er in 2001 42 met een hoge opleidingsachtergrond.

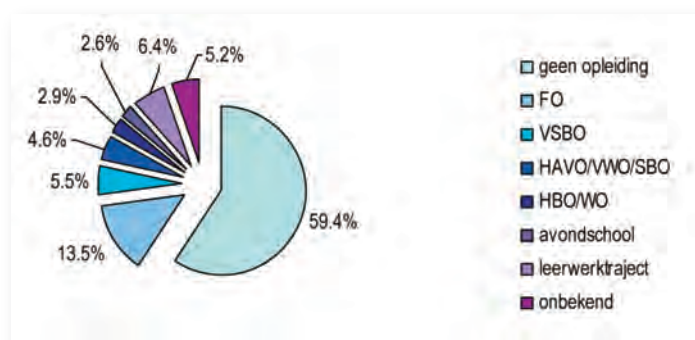

Kolenia Annie Koenraad

In de Buurtmonitor 2009 is niet gekeken naar opleidingsniveau van inwoners, maar is wel onderzocht of respondenten op het moment van interview een opleiding volgen. Uit de resultaten van de Buurtmonitor blijkt dat 59,4% van alle respondenten op dat moment geen opleiding volgt. De reden waarom deze inwoners geen opleiding volgen is divers, variëren van het feit dat ze werken, niet actief zijn in verband met leeftijd of gezondheid, niet leerplichtig zijn of schooldrop-out. De meeste schoolgaande respondenten zijn in het Funderend Onderwijs terug te vinden. Opvallend is dat ongeveer 1 op de 15 respondenten (6,4%) een leerwerktraject volgt.

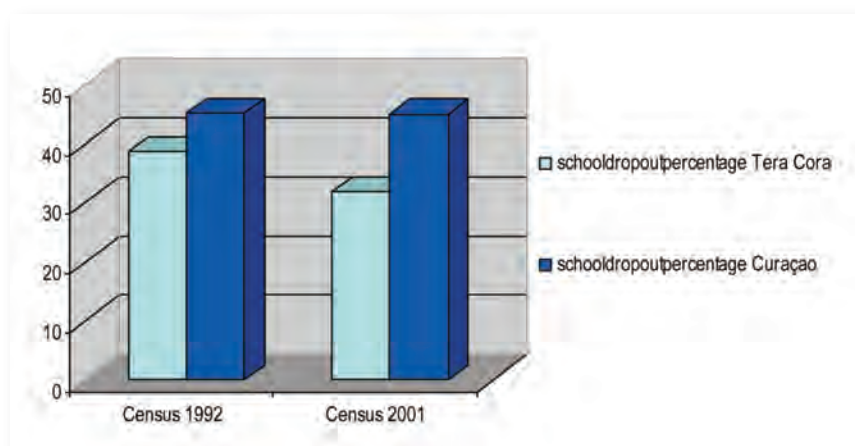
Ruim 70% van de respondenten heeft in de Buurtmonitor aangegeven wel een schooldiploma te hebben. Bij 10,2% is dat niet het geval en van 19,6% is niet bekend of ze wel of geen diploma hebben.

Tabel 6: opleidingssituatie in Tera Cora in 2009

Hoe hoog het aantal schooldropouts is in in de Buurtmonitor van 2009 niet meegenomen, in de Censusedsonderzoeken van 1992 en 2001 is wel een schooldropoutpercentage berekend.

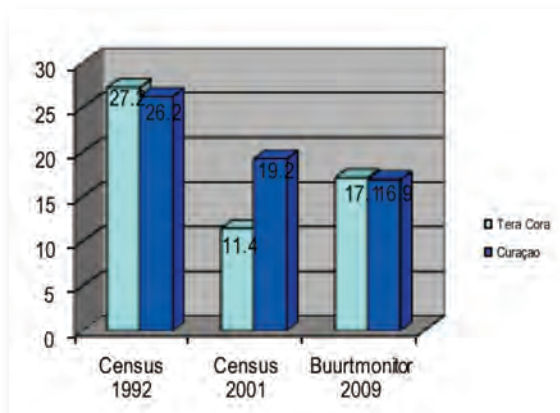
Tabel 7: ontwikkeling schooldrop-outpercentage in Tera Cora en Curaçao, in 1992 en 2001

Op Curaçao blijkt het schooldropoutpercentage in 1992 en 2001 nagenoeg gelijk gebleven. In Tera Cora daarentegen is het dropoutpercentage behoorlijk gedaald in 2001, vergeleken met 1992. Desalnietemin verlaat in 2001 nog steeds ongeveer 1 op de 3 jongeren in Tera Cora school zonder diploma.

De invoering van het Funderend Onderwijs en de verhoging van de leerplichtige leeftijd van 16 naar 18 heeft er toe bijgedragen dat het aantal jongeren dat op 13, 14 of 15-jarige leeftijd nog steeds op het basisonderwijs zit de laatste jaren afneemt. Tera Cora laat deze afname in grote mate zien. In 2001 is het aantal 13, 14 en 15 jarigen in het basisonderwijs met meer dan de helft afgenomen, een daling van 27,2 naar 11,4%. De Buurtmonitor van 2009 laat ten opzichte van 2001 weer een stijging zien. Daarvoor is geen duidelijke verklaring voor te geven.

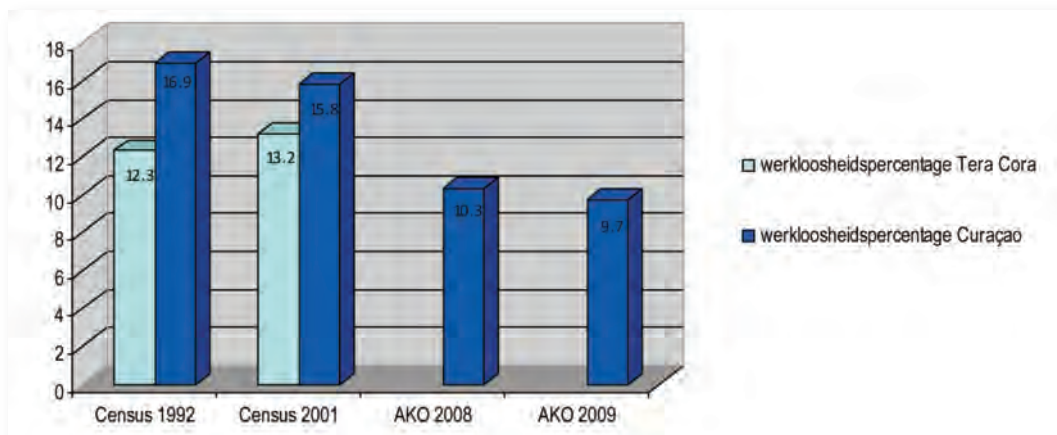
Tabel 8: participatie 13, 14 en 15 jarigen in het basisonderwijs in Tera Cora en Curaçao in 1992, 2001 en 2009

Arbeid

Het werkloosheidscijfer daalt op Curaçao, aldus de cijfers van de door het CBS uitgevoerde Arbeidskrachtenonderzoeken (AKO)⁴.

Tabel 9: werkloosheidspercentage in Tera Cora vergeleken met Curaçao in 1992, 2001, 2008 en 2009

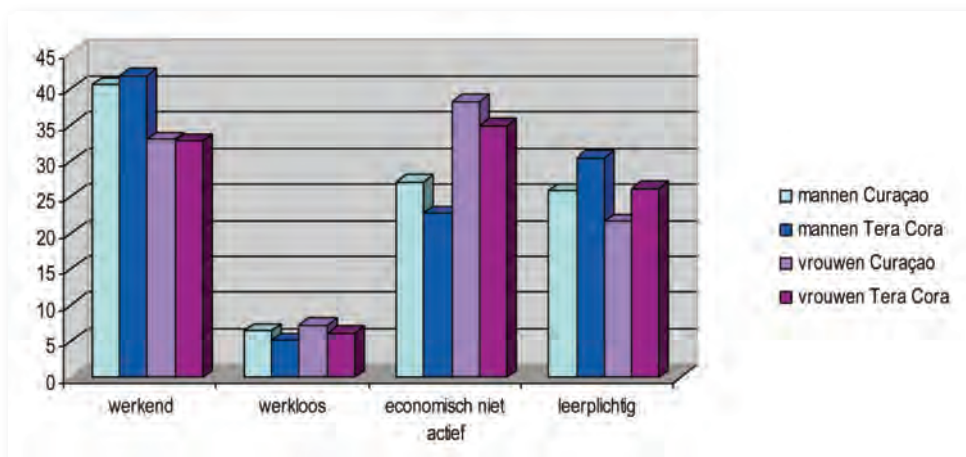
⁴CBS, Resultaten Arbeidskrachtenonderzoek Curaçao 2008 en 2009

Vergeleken met een aantal andere buurten en het Curaçaose gemiddelde doet Tera Cora het goed. Hoewel het aantal inwoners zonder werk in Tera Cora ook in 2001 nog lager is dan gemiddeld op Curaçao, valt wel een stijging op.

Tussen mannen en vrouwen zijn behoorlijke verschillen te signaleren ten aanzien van economische (inactiviteit) en werkloosheid. Vrouwen zijn vaker economisch inactief dan mannen, in Tera Cora komt dat vaker voor dan elders op het eiland.

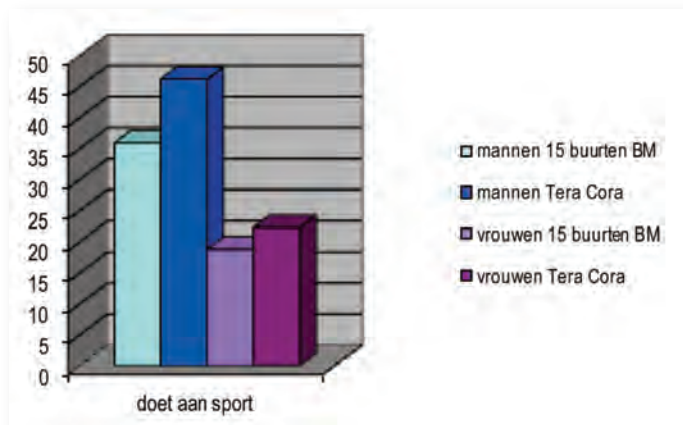
Tabel 10: economische activiteit mannen en vrouwen in Tera Cora en Curaçao in 2001

Sport

In de Buurtmonitor 2009 is aan de hoofden van de huishoudens gevraagd of ze aan sport doen, en zo ja of ze minsten éénmaal per week sporten. Ongeveer 1/3 (32,9%) van de respondenten van de Buurtmonitor geeft aan aan sport te doen. Het merendeel (88,0%) van de respondenten sport wekelijks. Er is een groot verschil tussen mannen en vrouwen, in Tera Cora sporten vrouwen veel minder vaak dan mannen. Dat is echter niet afwijkend met andere buurten, in zijn algemeenheid wordt op Curaçao door vrouwen minder gesport.

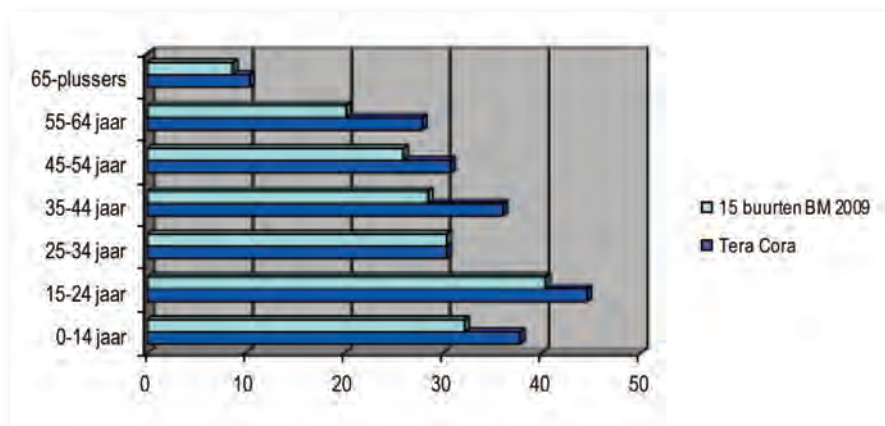
Tabel 11: sportdeelname mannen en vrouwen in Tera Cora en Curaçao, in 2009

Opvallend is wel dat in Tera Cora zowel de mannen als vrouwen vaker wel aan sport lijken te doen dan in andere buurten het geval is. Met name bij de mannen ligt het sportparticipatiecijfer van de Buurtmonitor een stuk hoger dan gemiddeld in alle 15 buurten samen die onderzocht zijn in de Buurtmonitor.

Ook gespecificeerd naar leeftijdscategorie is een verschil in sportiviteit te zien. In Tera Cora blijkt, vergeleken met het gemiddelde van alle 15 buurten die zijn meegenomen in de Buurtmonitor 2009, van alle leeftijdsgroepen een even groot of hoger percentage te sporten.

Tabel 12: sportdeelname Tera Cora, uitgesplitst in leeftijd, in 2009

Van de 15-24 jarigen sporten de meesten wel. In Tera Cora geeft 44,6%, van alle respondenten uit de Buurtmonitor die tussen de 15 en 24 jaar is, aan wel te sporten. Onder de 65-plussers zijn de minste sporters te vinden, slechts 10,4% van deze leeftijdscategorie doet aan sport.

Voetbalveld

Vrijtijdsbesteding

Van alle respondenten uit de Buurtmonitor 2009 geeft 83,6% aan wel eens uit te gaan. Mensen die aangeven uit te gaan doen dat meestal vaker dan één keer per maand. Ongeveer 2/3 van alle respondenten die zegt uit te gaan, gaat vaker dan één keer per maand uit. Vergeleken met andere buurten zetten inwoners van Tera Cora zich vaker in als vrijwilliger. In de Buurtmonitor heeft van Tera Cora 19,3% van de respondenten bevestigd als vrijwilliger actief te zijn, in alle 15 buurten uit de Buurtmonitor gezamenlijk is dat percentage een stuk lager, namelijk 12,0%. Bijna 3/4 (73,7%) van alle respondenten investeert tijd in een hobby, 91,5% besteedt vaker dan één keer per maand tijd aan deze hobby.

Katholieke kerk

Kerk

Net als elders op het eiland het geval is, zijn de meeste inwoners van Tera Cora Rooms Katholiek. Het percentage katholieken is in Tera Cora vergelijkbaar met het eilandelijk gemiddelde, ongeveer 80%. Daar is de afgelopen jaren nauwelijks verandering in gekomen, blijkt uit de cijfers van de Census 1992 en 2001.

Kerk Zevendaagse Adventisten

5. Sociaal Kapitaal

Met sociaal kapitaal wordt bedoeld op de sociale netwerken en de weder-kerigheid van contacten tussen mensen, vrienden, buren maar ook vreemden, alsook het onderlinge vertrouwen dat daaruit voortvloeit. Een van de aspecten van sociaal kapitaal is dus het vertrouwen in de mensen in je omgeving. De mate van vertrouwen is o.a. belangrijk voor de capaciteit van een collectiviteit om aan de verbetering van hun eigen leef- en woonklimaat te werken.

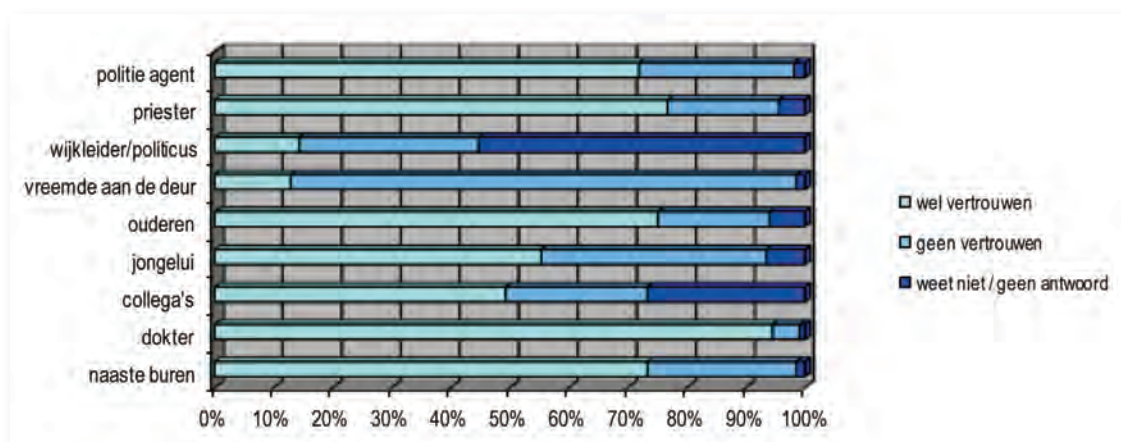
Vertrouwen

Als indicatoren voor dit vertrouwen worden in de buurtmonitor 4 verschillende soorten vertrouwen gemeten:

1. graad van vertrouwen in “voor het individu belangrijke anderen”, oftewel vertrouwen in mensen zoals je naaste buren, je huisarts en je collega’s;
2. graad van vertrouwen in “willekeurige anderen”, oftewel vertrouwen in bijvoorbeeld willekeurige jongelui of ouderen in je omgeving;
3. graad van vertrouwen in “vertegenwoordigers van maatschappelijke instituties” die actief zijn in je omgeving, zoals de wijkleiders, politici, religieuze leiders of een politieagent in de wijk;
4. graad van “algehele vertrouwen in anderen”, oftewel de mate van vertrouwen in alle eerder genoemde categorieën van mensen in de omgeving van de respondent.

In de Buurtmonitor 2009 is aan de respondenten (hoofden van huishoudens) gevraagd of ze vertrouwen hebben in de medemens, waarbij de medemens nader is gespecificeerd als naaste buren, dokter, collega’s, jongelui in de wijk, oudere mensen in de wijk, een vreemde aan de deur, een wijkleider / politicus, een religieus leider en een politieagent.

Tabel 13: vertrouwen in de medemens in Tera Cora, Buurtmonitor 2009

De inwoners van Tera Cora blijken vooral een groot vertrouwen in dokters te hebben, 94,5% van alle respondenten uit Tera Cora die aan de Buurtmonitor heeft meegedaan geeft aan wel vertrouwen te hebben in een arts. Het minste vertrouwen hebben ze in vreemdelingen en wijkleiders / politici. Slechts 14,5% van de respondenten heeft wel vertrouwen in politici. Bij vreemden is dit percentage nog lager, namelijk slechts 12,9%.

Uit interviews met bewoners blijkt wel dat in hun beleving de leefbaarheid in de buurt achteruit is gegaan, met name door de komst van de grote hoeveelheid volkswoningen. Vroeger was de buurt rustig, huizen lagen ver uit elkaar op ruime kavels, mensen hadden geen last van elkaar. De meeste mensen kenden elkaar en er waren veel vriendschapsbanden tussen de mensen onderling.

Onbebouwde terrein

Ezels in het wild

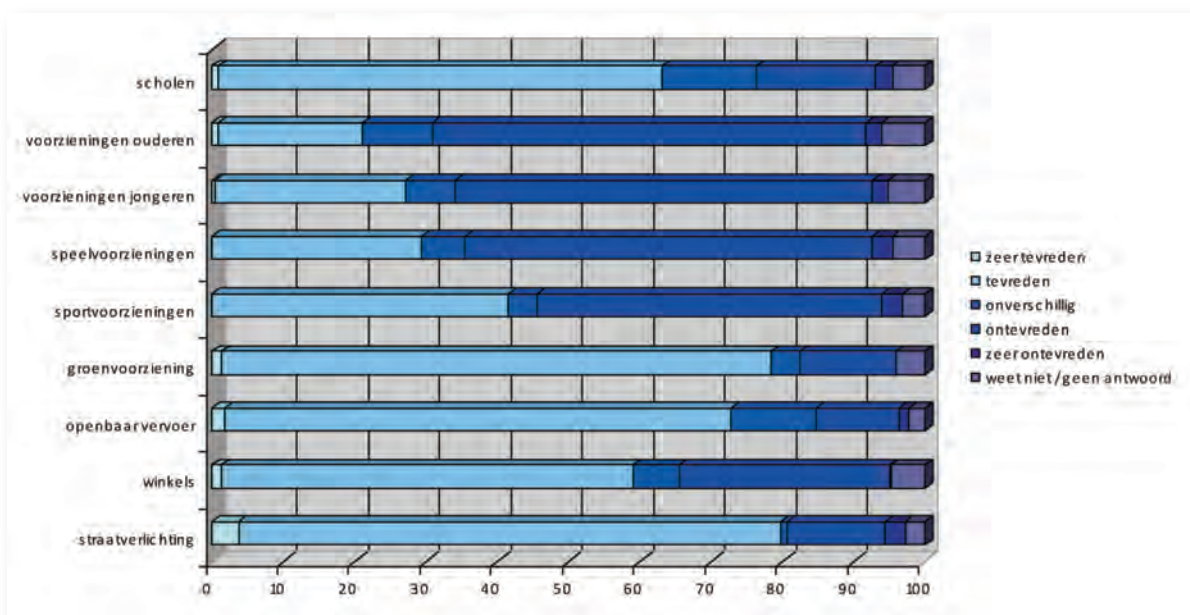
6. Leefbaarheid

Leefbaarheid is de door bewoners ervaren kwaliteit met betrekking tot het wonen die bepaald wordt door het aanzicht van de woonomgeving en het gedrag van omwonenden en anderen die in de woonomgeving verkeren. Hierbij kan men streven naar een schoon en veilige wijk, maar ook het investeren in de sociale samenhang en de aanwezigheid van de nodige voorzieningen is hierbij belangrijk.

Infrastructuur

Vroeger kende Tera Cora slechts één grote doorgaande weg en verder weinig infrastructuur. Met de komst van de volkswoningen van FKP en de verkavelingsplannen op onder andere Grote Berg, is hier grote verandering in gekomen. Naast uitbreiding van het aantal verharde wegen is er ook een aantal voorzieningen bijgekomen, waaronder winkels en restaurants / snacks.

Tabel 14: tevredenheid infrastructuur en voorzieningen in Tera Cora Buurtmonitor 2009

De inwoners van Tera zijn over het algemeen best tevreden over straatverlichting, openbaar vervoer, groenvoorziening en scholen. Over faciliteiten als voorzieningen voor kinderen, jongeren, ouderen en sportvoorzieningen wordt vaker ontevredenheid geuit.

Kwaliteit huisvesting

Tot de komst van de volkswoningen waren nagenoeg alle huizen in Tera Cora in eigendom. Daar is met de bouw van FKP woningen grote verandering in gekomen, het aantal huurwoningen is sterk gestegen. Deze bevinding wordt bevestigd door de cijfers uit de Censusedonderzoeken. In 1992 was in Tera Cora, vergelijkbaar met het eilandelijk gemiddelde, iets minder dan 1/3

Gemoderniseerd traditioneel huis in Tera Cora.

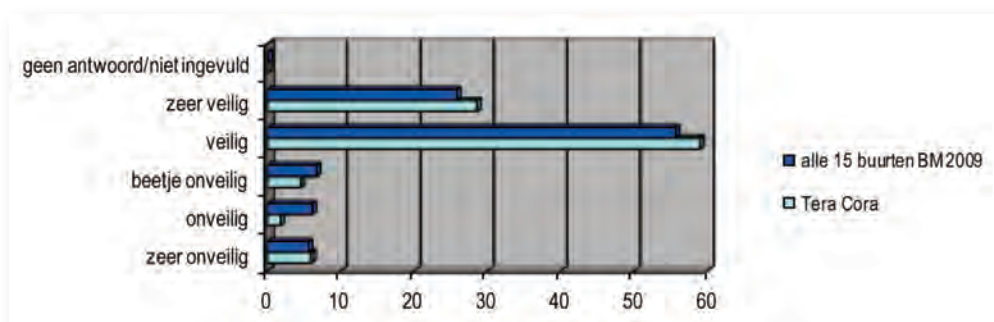
Winkelcentrum Tera Cora

7. Veiligheid

Bij vormen van onveiligheid op wijkniveau wordt gedacht aan zaken als overlast van omwonenden, van groepen hangjongeren, maar ook criminaliteit en vandalisme, verkeersoverlast en overlast van drugsgebruikers. Ook situaties waar dreiging van uit gaat kunnen een gevoel van onveiligheid bij wijkbewoners teweeg brengen, zoals bijvoorbeeld weinig verlichting of groepen jongeren die samenscholen.

In de Buurtmonitor 2009 is mensen gevraagd hoe veilig ze zich voelen op de plek waar ze wonen.

Tabel 15: veiligheidsbeleving bewoners Tera Cora en Curaçao, Buurtmonitor 2009

In Tera Cora voelen de meesten mensen zich best veilig. 87,6% van alle respondenten uit de Buurtmonitor 2009 geeft als antwoord op de vraag hoe veilig ze zich voelen op hun woonplek, zich veilig tot zeer veilig te voelen. Dat betekent dat in Tera Cora het veiligheidsgevoel wat groter is dan gemiddeld in alle 15 buurten van de Buurtmonitor, daar voelt gemiddeld 81,5% zich (zeer) veilig.

Rustplek bij Landhuis Daniel

8. Gezondheid

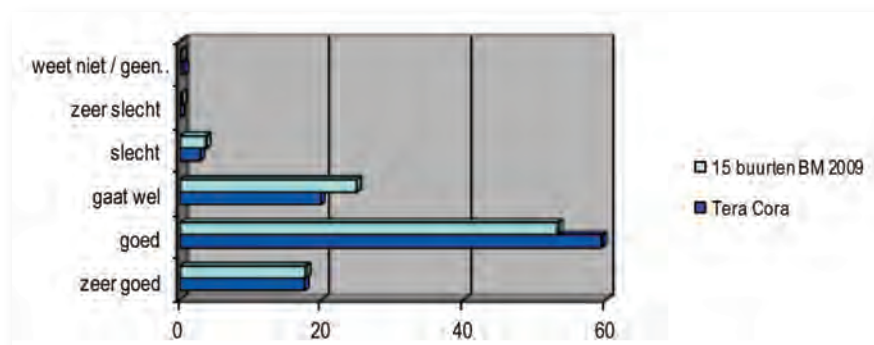
De “gezonde wijken” benadering is gebaseerd op de gedachte dat actieve deelname van de mensen waar het om draait, bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling en aan het versterken van beoordeling- en beslissingsvermogens. In achterstandswijken is in het algemeen meer sprake van gemeenschapszin, hetgeen een goede mogelijkheid biedt de sociale norm positief te beïnvloeden.

Gezondheidsverschillen hebben volgens de literatuur te maken met de sociaal-economische positie van mensen, met hun gezondheidscultuur, hun huisvestingssituatie, hun opleidingsniveau en met het wel of niet hebben van werk. Deze verschillende factoren beïnvloeden elkaar, maar het is moeilijk wetenschappelijke bewijzen te vinden voor welke invloedsfactoren het meest van belang zijn.

Gezondheidsbeleving

In de Buurtmonitor 2009 is aan de hoofden van huishoudens gevraagd hoe ze hun eigen gezondheid beleven.

Tabel 16: Gezondheidsbeleving bewoners Tera Cora en Curaçao, Buurtmonitor 2009

De inwoners van Tera Cora beoordelen hun gezondheid wat positiever dan gemiddeld in alle buurten die in de Buurtmonitor zijn onderzocht. Ruim $\frac{3}{4}$ van de respondenten uit Tera Cora (76,9%) geeft aan over een goede tot zeer goede gezondheid te beschikken, gemiddeld genomen geldt dat in de totale Buurtmonitor voor 70,9%.

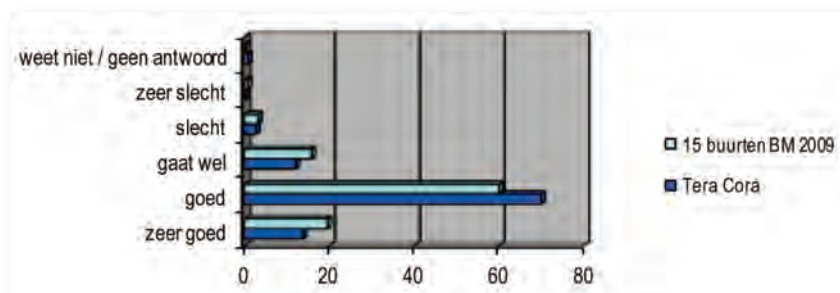
Leefstijl

Iemands leefstijl is mede bepalend voor zijn of haar gezondheid. Eet- en drinkgewoonten en rookgedrag zijn indicatoren voor een meer of minder gezonde leefstijl. De inwoners van Tera Cora vinden zelf dat ze behoorlijk gezond eten. In Tera Cora geven meer mensen dan gemiddeld aan vrij gezond tot heel gezond te eten. Voor Tera Cora geldt een percentage gezonde eters van 83,9%, tegenover 79,7% voor alle buurten samen. Als meer specifiek naar eetgewoontes wordt gekeken, komt uit de Buurtmonitor naar voren dat in Tera Cora ongeveer

de helft (50,7%) van de mensen elke dag groente, sla of rauwkost eet. De cijfers voor alle 15 buurten gezamenlijk zijn lager, daar wordt namelijk door 45,5% elke dag groenten gegeten. Inwoners van Tera Cora slaan wel iets vaker dan gemiddeld een ontbijtje over, 84,3% van de respondenten zegt elke dag te ontbijten tegenover een totaal gemiddelde van 86,2%.

Tabel 17: Beleving mate van gezond eten bewoners Tera Cora en Curaçao, Buurtmonitor 2009

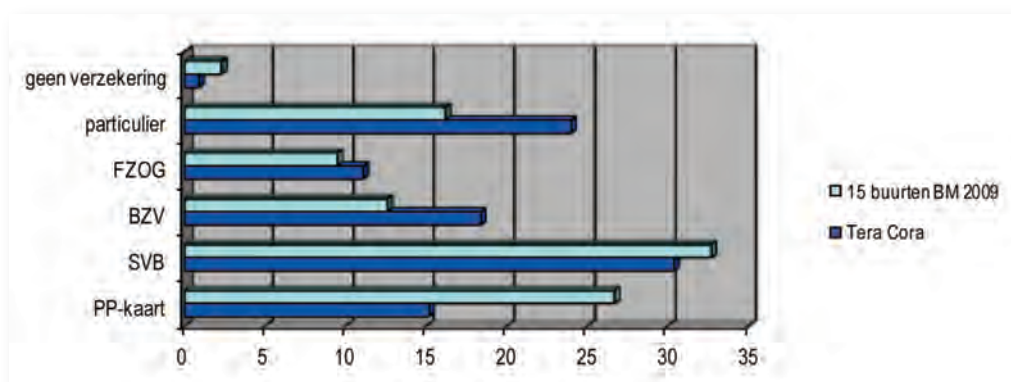

Vergelijkbaar met elders op het eiland rookt ongeveer 1 op de 8 (12,4%) inwoners van Tera Cora, waarvan ruim 1/3 (37,0%) minstens één pakje per dag.

Ziektekostenverzekering

Ten aanzien van ziektekostenverzekering laat Tera Cora een afwijkend beeld zien ten opzichte van de andere buurten uit de Buurtmonitor. Bijna ¼ (24,0%) van de respondenten blijkt particulier verzekerd te zijn, wat veel hoger is dan elders (16,2%). Hetzelfde geldt voor BZV-verzekerden, ook daarin laat Tera Cora een hoger aantal zien. Een mogelijke verklaring is het feit dat in de nieuwe verkavelingsplannen met vrije sector woningen meer dan gemiddeld mensen BZV- en/of particulier verzekerd zijn.

Tabel 18: Overzicht type ziektekostenverzekering bewoners Tera Cora en Curaçao, Buurtmonitor 2009

9. Sociale kaart

Voor een beschrijving van dit onderdeel is gekeken naar de voorzieningen op wijkniveau, waaronder openbaar vervoer, maar ook de aanwezigheid van verschillende voorzieningen zoals een medisch centrum, bibliotheek, sport-faciliteiten, scholen, winkelvoorzieningen, etc.

Voorzieningen

Met de komst van verkavelingsplannen en volkswoningen is het voorzieningenaanbod in Tera Cora behoorlijk gegroeid.

Tabel 19: overzicht voorzieningen in Tera Cora

type voorziening	situatie omschrijving
Transport	Tera Cora is niet goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Vanaf Otrobanda passeren weliswaar kleine en grote bussen richting Banda'Bou deze zone, maar dat gebeurt op beperkte schaal.
Winkels en bedrijven	Er is een benzinstation, "Gibi Djaoen". Op de hoofdweg zijn in het centrum van Tera Cora verschillende detailhandelzaken: Tera Kora Plaza, Big New Minimarket, California Supermarket, AVF Paints/Antilliaanse Verffabriek, bakkerij Panaderia Paraguana, Kapsalon Maria Ysabel, meubelwinkel Mi Meubles, Tire Service Nos Orguyo en Carwash Tera Cora. In de sociale woonwijk Tera Cora is één levensmiddelenwinkel, Wung Hing Mini market. In de wijk Duzu is een stomerij (Duzu Dry Cleaning) en Sing Dou Mini Market. Er zijn twee duikscholen, Dive center Curacao ter hoogte van Martha Koosje en Trunk Divers bij Landhuis Daniel. In Tera Cora zijn 4 bankautomaten, MCB tussen Chinees restaurant Bow Sing en bakkerij Paraguana in. Bij benzinepomp Gibi Djaoen is een automaat van de RBTT en ACU, bij Tera Cora Plaza is een bankautomaat van Banco di Caribe.
Restaurant / bar	Er zijn verschillende bars, restaurants en snacks in Tera Cora te vinden. Er is een Europees Restaurant, Martha's Tapa's (voorheen Martha Koosje), hotel /restaurant Landhuis Daniel, Rosalinda Bar en Chinees Restaurant Bow Sing. Daniel Soda Fountain is een bekende snack aan de weg naar Westpunt, ter hoogte van Daniel. Ter hoogte van het centrum van Tera Cora is eveneens een snack gelegen, El Ventaron.
Medisch	In Tera Cora is het medisch aanbod van Banda'Bou grotendeels gecentraliseerd. Naast Tera Kora Plaza ligt Medical Center Medenfys met huisartsen, fysiotherapie en thuiszorg voorzieningen. Er is eveneens een botika.
Kerk	De zone Tera Cora heeft vier religieuze ontmoetingsplekken, een Rooms-Katholieke Kerk midden in de volksbuurt van Tera Cora, een Adventistenkerk, een Salon van Yehova getuigen in Duzu en een Evangelische kerk "Bida Nobo" op de punt bij Krakeel.

Sociale Kaart

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van organisaties en instellingen die in Tera Cora gevestigd zijn. De organisaties worden geordend in 5 categorieën: wonen, werken, weten, welzijn en zorg.

Tabel 20: overzicht Sociale Kaart in Tera Cora

Categorie	Omschrijving	Informatie
Wonen	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Sentro di Bario Tera Cora Kaya Monzenit z/n 8648091 Sra. Theodora Het buurtcentrum van Tera Cora is een buurtfaciliteit waar activiteiten voor diverse doelgroepen ontplooid worden
Werken	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Kas di Bario Dokterstun (voormalig Ban Bario Bèk) Naast Landhuis Dokterstun 8643301 Mevr. C. Liberia Vestiging van de Dienst Werk en Inkomen voor een aantal zones, waaronder Tera Cora
Weten	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Fundashon Kresh Tera Cora Kaya Tera Cora z/n 8648822 / 8692204 Dhr. Frensel Bernadina Voorziening voor kinder- en naschoolse opvang
	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Kolegio Annie Koenraad Kaya Tera Cora z/n 86418664 Mevr. H. Cicilia-Albertus school voor funderend onderwijs, vallend onder het Rooms-Katholiek schoolbestuur
	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Skol Basiko ElisJuliano Kaya Greis z/n 8648659 Mevr. M. Navarro-Fecunda school voor funderend onderwijs, vallend onder het Openbaar schoolbestuur
Welzijn	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Union Deportivo Tera Korá Kaya Tera Cora z/n 5605777 Dhr. Henry Fabias Voetbalvereniging van Tera Cora
	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Grupo di Plan Pastoral Kaya Piedra Machu 66 8648234 Dhr. C. Meris organiseert diverse aan de kerk gerelateerde activiteiten zoals het voorbereiden van diensten, materiaal verzamelen, evangelisatie, etc.
	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Amigunan di Hesus I Maria Duzu 1 8649260 Mevr. E. Colastica Aan de RK-kerk gerelateerde activiteiten voor kinderen van 6 - 12 jaar

Vervolg tabel 20: overzicht Sociale Kaart in Tera Cora

Categorie	Omschrijving	Informatie
Welzijn	naam organisatie	Fundashon Ayudo Soshal Parokia Spiritu Santu
	adres organisatie	Tera Cora 107
	tel. organisatie	8647418
	contactpersoon	Mevr. E. Koenraad
	omschrijving	organiseert diverse aan de kerk gerelateerde activiteiten
	naam organisatie	Patfender Katólíko "Pierre Lauffer"
	adres organisatie	Kaya Arcila 138
	tel. organisatie	8648295
contactpersoon	. Daantje	
omschrijving	geunifomeerde jeugdactiviteiten vergelijkbaar met scouting	
naam organisatie	Patfender Atventista "Rigel"	
adres organisatie	Tera Cora naast 43 / Kaya Diabaas naast 43	
tel. organisatie	8649881 / 8649709	
contactpersoon	Mevr. Valks	
omschrijving	geunifomeerde jeugdactiviteiten vergelijkbaar met scouting	
naam organisatie	Hubentut Atventista	
adres organisatie	Tera Cora naast 43 / Kaya Diabaas naast 43	
tel. organisatie	8649881 / 8649709	
contactpersoon	Mevr. M. Barbara	
omschrijving	jeugd vleugel van de Adventistenkerk	
naam organisatie	Tatilacum	
adres organisatie	Tera Cora 66	
tel. organisatie	87648234	
contactpersoon	Dhr. F. Fabias	
omschrijving	organiseert activiteiten voor tieners en jongeren in de buurt	
naam organisatie	Dames Klup "Kayena"	
adres organisatie	Kaya Monzonit	
tel. organisatie	8649178 / 4619958	
contactpersoon	Mevr. M. Monte	
omschrijving	organiseert diverse groepsactiviteiten voor vrouwen	
naam organisatie	Villa Emilia	
adres organisatie	Tera Cora	
tel. organisatie	8688624	
contactpersoon	Mevr. T. Bautisma	
omschrijving	organiseert uitstapjes voor ouderen	
Zorg	naam organisatie	Stichting Thuiszorg Banda'Bou
	adres organisatie	Tera Cora Plaza - Siberie Kavel 10-11
	tel. organisatie	8648077
	contactpersoon	Mevr. Astrid Gregorio
	omschrijving	aanbieder thuiszorg activiteiten voor ouderen en hulpbehoevenden

Overdekte bushalte aan de hoofdweg

Buurtcentrum Tera Cora

Snackbar

---

10. Wijkontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

Tera Cora is uitgekozen als één van de 15 wijken die in 2012 meegenomen worden in het Plan Nashonal pa Desaroya Bario. In dit kader heeft de betrokken overheidsdienst samen met de toenmalige stichting Integrale Wijkaanpak een ontmoeting met buurtorganisaties en -bewoners georganiseerd op 22 juni 2011. De bedoeling van deze bijeenkomst was om samen met de aanwezigen 3 speerpunten of aandachtsgebieden vast te stellen van behoeftes die de wijk heeft. Door de woningbouwvereniging FKP is op deze avond onder andere aangekondigd dat er 214 huizen in het kader van sociale woningbouw bijgebouwd zullen worden in de nabije toekomst.

Er wordt momenteel gewerkt aan het verkavelingsplan Kunuku Aqua Resort, op de weg naar Willbrordus / richting Jan Kok, waar compleet ingerichte huizen worden gebouwd. De project richt zich specifiek op Nederlanders die kortere of langere tijd van het jaar op het eiland verblijven.

Problemen / behoeftes

In de besprekingen met bewoners van Tera Cora zijn diverse problemen en behoeftes naar voren gekomen:

- Het openbaar vervoer wordt door de bewoners als onvoldoende ervaren. Met name jongeren ondervinden problemen als ze aan activiteiten mee willen doen elders op het eiland, zowel qua aanbod als ermee samenhangende kosten. Voorgesteld is dat de buurt vanuit de overheid een eigen transportmiddel krijgt om te gebruiken voor het verplaatsen van kinderen en jongeren ten behoeve van activiteiten. Een andere mogelijke verbetering die door stichting Desaroyo Krakeel zelf wordt genoemd is het opzetten van een busstation in Tera Cora, dat functioneert als opstap / overstap station van en naar Banda'Bou.
- De buurt ervaart het als noodzakelijk dat er meer geld gestopt wordt in de ontwikkeling van jongeren, in de breedste zin van het woord. Jongeren zouden bijvoorbeeld ingezet kunnen worden bij het schoonmaken en schoon houden van de buurt.
- Union Deportivo Tera Korá heeft behoefte aan verlichting bij het sportveld van Tera Cora, zodat de gebruikersuren van het sportveld vergroot kunnen worden. Ook zouden ze graag de faciliteiten, waaronder de kleedkamers, verbeterd zien.
- Naast het voetbalveld is een honkbalveld. Er is sprake aan gebrek aan onderhoud van dit veld waardoor het slecht bruikbaar is. Om het veld zou een "koridor" aangelegd kunnen worden gericht op het stimuleren van meer beweging onder de bewoners.

-
- Het buurtcentrum zou beter voor de buurt ingezet moeten worden. Behalve dat het buurtcentrum nu niet gedragen wordt door de buurt, bijvoorbeeld in de vorm van een buurtplatform waarin verschillende organisaties vertegenwoordigd zijn, ziet de buurt het activiteiten aanbod graag uitgebreid. Gedacht wordt aan bijvoorbeeld computerlessen, lessen Engels, etc. De padvinderij organisaties vragen expliciet om meer activiteiten voor de doelgroep meisjes. Het buurtcentrum heeft ook een onderhoudsbeurt nodig, maar het centrum ontbeert voldoende middelen voor zowel onderhoud als activiteiten aanbod.
  - De geüniformeerde jeugdgroepen van Tera Cora zouden graag een eigen clubhuis hebben.
  - Het gevoel van veiligheid in de buurt kan beter. Dat kan o.a. gerealiseerd worden door een bruisender activiteiten aanbod in de buurt. Er is ook behoefte aan meer zichtbare en fysieke aanwezigheid van politie in de buurt. Een optie is het inrichten van een politiepost in bijvoorbeeld een woonhuis van FKP of het buurtcentrum.
  - Er zijn verschillende pleintjes in de buurt, het feit dat ze slecht onderhouden en overwoekerd zijn met onkruid is niet bevorderlijk voor de representativiteit van de buurt. De buurtbewoners willen liever geen straatmeubilair op de pleinen omdat ze dan gemakkelijk als hangplek gebruikt worden en hun functie als parkeerplaats en eventueel speelplaats verliezen.
  - Op dit moment wordt in geval van calamiteiten Kolegio Anni Koenraad als “shelter” gebruikt, terwijl de verantwoordelijke overheidsdienst dit gebouw ongeschikt heeft verklaard voor deze functie. Voor de buurt is de aanwezigheid van een geschikte “shelter” in geval van calamiteiten, belangrijk.
  - In Tera Cora is, net als elders in Banda’Bou, een probleem ten aanzien van de bereikbaarheid en beschikbaarheid van hulpdiensten zoals ambulance en brandweer. Deze situatie kan en moet beter vinden de bewoners van Tera Cora. Het aanbod aan medische hulpverlening zou ook beter kunnen doordat bijvoorbeeld specialisten één keer per week spreekuur in Banda’Bou/Tera Cora houden.
  - Op de hoofdweg naar Banda’Bou die Tera Cora doorkruist, wordt hard gereden en doen zich veel onveilige situaties voor. De buurt ziet graag snelheidsremmende maatregelen gerealiseerd in de vorm van onder andere rotondes en de aanleg van trottoirs zodat de veiligheidssituatie voor voetgangers verbeterd wordt.
  - De buurtbewoners zouden graag een fietspad langs de weg naar Westpunt gerealiseerd zien.
  - Ter herkenning van de verschillende buurten binnen de zone Tera Cora zou de buurt graag zien dat de overheid naambordjes plaatst van de betreffende buurten.

- Een aantal buurtbewoners beleeft het aantal snacks en restaurants als voldoende en vindt het niet nodig dat er nog meer bijkomen.
- In Tera Cora is aan de noordkust een stuk terrein gelegen dat heel geschikt zou zijn om een mirador aan te leggen, aldus enkele bewoners.

Stenen broodoven

Helden / Baluartenan

De bewoners van Tera Cora noemen veel namen van mensen die op de een of andere manier van bijzondere waarde zijn geweest binnen of buiten de buurt:

- *Nelson Farah*: Bekende inwoner van Tera Cora die er geboren en getogen is; hij ging op de fiets de buurt rond om nummertjes te verkopen. Zijn bijnaam is "Joe Black". De gelijknamige keten van nummerkantoren op Curaçao is naar hem vernoemd.
- *Napoli Farah*: Is de vader van Nelson Farah, hij maakte blokken en had een blokkenfabriek in Tera Cora. Lange tijd draaide hij de enige blokkenfabriek op Curaçao. De blokkenfabriek in Brievengat bestond toen nog niet.
- *Sur Annie Koenraad*: Is een in Tera Cora geboren zuster die lange tijd in het buitenland heeft gewerkt (o.a. in Afrika en Nederland), maar ook als onderwijzeres op de basisschool in Tera Cora.
- *Bisento Manzana*: Was bekend om het verbranden van hout wat hij vervolgens verkocht als houtskool (karbon).

-
- *Wilfred “Boeis” Kopra*: Was piloot bij ALM.
  - *Roland “Pachi” Damon*: Een bekende komiek binnen de hele Curaçaose gemeenschap bekende komiek.
  - *Gilbert “Gibi” Djaoen*: Bekende zanger die zong bij La Perfecta; de benzinepomp in Tera Cora is naar hem vernoemd.
  - *Amalia Mariano-Damon*: Speelde een grote rol bij o.a. communiefeesten en begrafenissen als voorbidster, “yorado” en zorgde voor de versieringen.
  - *Otilia Damon*: Iedereen noemde haar liefkozend “Tichi”. Tichi is familie van de bekende komiek Pachi Damon. Ze richtte een damesgroep op, werkte als kok op de crèche in Tera Cora en was ook actief in het buurtcentrum. Daar gaf ze o.a. mensen les in hoe ze taarten kunnen bakken. Ze kreeg een koninklijke onderscheiding voor haar inzet.
  - *Glen Damon*: Oprichter van Grupo Hubenil nos Kòrsou.
  - *Calin Mariano-Zimmerman*: Verkocht “brièchi” en elke zaterdag “ko’i dushi” die ze zelf maakte, zoals “tentalaria”, “kokada”, “panseiku. Ze verkocht ook vis en was bekend als kerosineventer in de buurt, voor lampen en fornuizen.
  - *Francisco Comenencia*: Was een goede voetballer en tevens voorzitter van credit union Santa Celisia in Soto.
  - *Carmelita Koeyers*: Bakte brood op traditionele manier in een haar huis net voor Krakeel.
  - *Ada Koenraad-Koeyers*: Organiseerde diverse activiteiten in de buurt.
  - *Mercelina Janzen*: Vroedvrouw, assisteerde bij vele bevallingen.
  - *Hendrina Koeiman*: Had een winkel en runt Rosalinde bar, vlak bij de Weg naar Willibrordus.
  - *Maria Kopra*: Bakte brood op traditionele manier, “pan di fornu” en “pan sera”.
  - *Ana Janzen*: Was een soort van koster die alles regelde voor de kerk in Tera Cora
  - *Elsio “Boy” Fabias*: Was actief in Union Deportivo Tera Korá en begeleidde het jeugdteam.
  - *Andres “Calbao” Lourens*: Was een van de beste voetbalkeepers van Banda’Bou.

Bijlage 1: Profiel van zone Tera Cora

	Curaçao 1992 Census CBS	Curaçao 2001 Census CBS	Tera Cora 1992 Census CBS	Tera Cora 2001 Census CBS	Tera Cora 2009 Buurt- monitor
Bevolking	144097	130627	3945	3515	
Sexratio *	111	116	111	113	124
Jongeren % (0-14 jaar)	25,9	23,6	36	28	22,5
Personen % (15-65 jaar)	66	23,6	59	66	70,9
Ouderen % (65-plussers)	8,1	10,8	5	6	6,5
Katholieken %	81,3	80,1	80	79	
Onkerkelijk %	5,1	4,6	6,7	5,7	
Papiamentstalige Huishoudens %	83,3	80,8	86	85	
Allochtonen %	12,5	15,8	10,7	13,6	15,6
Vertrekplannen %		6,2		10,8	
Tiernermoeders (15-19jr) %	7,0	7,3	1,4	4,1	7,7
Schoolparticipatie 15-19 jaar	72,5	81,5	81,8	85,1	
Schoolparticipatie 0-3 jaar %	35,2	42,4	43,9	42,6	
13-14-15 jaar op basisschool %	26,2	19,2	27,2	11,4	17,1
Hoog opgeleid/100 laag opgeleid **	23,1	38,3	25,1	42,5	
Dropout %	45,3	45,2	38,8	32	
Analfabeten %	3,9	3,6	1,5	4,3	
Schoolbussers %	11,4	12,4	17,6	21,7	
Gem. Inkomen werkende	2273	2646	2202	2792	
Gem. Huishoudinkomen	3451	3701	3385	3878	
Werkloos %	16,9	15,8	12,3	13,2	
Jeugdwerkloosheid %	32,7	33,7	32,5	37,6	
Langdurig werkloos %		49,1		45,5	
Economische afhankelijkheid	179	182	169	170	

* Aantal vrouwen op 100 mannen

** Aantal hoog opgeleiden personen per 100 laag opgeleide personen

---

Bijlage 2: Geraadpleegde informanten

Dit buurtprofiel is tot stand gekomen dankzij de inzet en waardevolle bijdrage van velen. Speciale dank gaat uit naar de wijkvertegenwoordigers en alle bewoners die tijdens verschillende bijeenkomsten zeer veel informatie hebben aangeleverd:

- alle betrokken bewoners van Tera Cora
- Cesario “Chai” Poulina
- Anastacia “Chacha” Manzana
- Luis “Chito” Statie
- Wilma Linburg-Josepha
- Wilson “Sonny” Daantje
- Layonel Sambo
- Vilma Manzana
- Francis Martis
- Erna Daantje
- Henny Fabias
- Otilia “Tichi” Damon
- Geraldine “Gera” Rodriguez

Bijlage 3: Literatuurlijst

Brenneker, P. (1969-1975) *Sambumbu: volkskunde van Curaçao, Aruba en Bonaire*. Curaçao 1969-1975, Volume 1-10

Centraal Bureau voor de Statistiek (2002), *Censusatlas 2001, Curacao, Nederlandse Antillen*

Centraal Bureau voor de Statistiek (2010), *Resultaten Arbeidskrachten-onderzoek Curacao 2009*, Curacao

Dienst Cultuur en Educatie (1994), *Nieuw beleid: Project wijkbeheer en vernieuwing*, Curacao

Dienst Cultuur en Educatie (2000), *Samenwerken aan Integrale Wijkaanpak*, Curaçao

Directie Cultureel Educatieve Zaken (KEZ) / *Eilandgebied Curaçao (1996) Cultureel Educatief Wijkbeleid Curacao 1997-2000*, Curacao

Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (2003), *Ruimte voor de jeugd; een inventarisatie onderzoek naar bestaande faciliteiten voor kinderen en jongeren in verschillende wijken van Curaçao*, Curaçao

Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (2005), *Hóben aktivo, foko di positivismo, aktividad pa hubentut den bario; een pilotprogramma naschoolse activiteiten voor jongeren op Curaçao*

Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (2010), *Jong & Moeder. Een inventariserend onderzoek naar de situatie van tienermoeders op de Nederlandse Antillen*, FAJ in samenwerking met SIFMA, in opdracht van Samenwerkende Fondsen Aruba en Nederlandse Antillen, Curaçao/ Sint Maarten

Grupo di trabou IPK/ UNA (1993), *Kultura, base pa desaroyo propio di Korsou. Nota di diskushon pa e seminario 20-21 di mart 1993*, Curaçao

Huijgers, D. & Ezechiels (1992), *Landhuizen van Curacao en Bonaire*. Amsterdam/ Haarlem

Kultura propio (1996), *Barionan, base pa un nashon*, Curaçao

Leue, H. (1993), *Hende ta sostenè lok'e e mes a yuda krea!*, Curaçao

Martina, C. (1995), *Buurtcentrum een van de mechanismen voor de ontwikkeling van de buurtbewoners*, Curaçao

Newton, M. (1990), *Architectuur en bouwwijze van het Curaçaose landhuis. Werkgroep Restauratie*, Delft/ Den Haag.

Reda Sosial (1999), *Pobresa ban atake. Een sociaal-economische diagnose van de armoede op Curacao*. Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid, Curaçao

Reda Sosial (2003), *Atakando Pobresa. Armoedebestrijding door integrale wijkaanpak*, Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid, Curaçao.

Wallée, M. (2010), *Mapa Kultural di Korsou*, Het Startbureau Foundation, Curaçao

Weeber, L. & I. Witteveen (1991), *Futuro di Banda' bou, rèspèt, speransa pa un desaroyo propio*, Curaçao

---

Colofon

Buurtprofiel Tera Cora

Teksten:

Indigo Blue consult

In opdracht van:

Ministerie SOAW

Foto's:

Ministerie SOAW, Ronnie Smiet
Tysha Photography

Grafische vormgeving:

Ariadne Faries

Print/Distributie:

Ministerie SOAW

Informatie:

Ministerie SOAW
Sector Familie en Jeugd
Apna gebouw 5e verdieping
Tel: 466 93 43

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**